



Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälkandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 1.—
 Poolaastas „ 0.50

Ilmub 1–2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskaam 3-57

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru lauses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 2

3. märtsil 1934 a.

XI aastakäik

Riigiteenijate kutseliikumine sammub õiget rada.

Eelmisel korral (v. „Side“ nr. 1 s. a.) jõudsimme otsusele, et riigiteenijate ametiühinguline liikumine mingisuguses vasturääkivuses pole riigiteenistuse iseloomuga ja täiesti kooskõlas on meil maksva õigustliku korraga. Seda ükski on aga vähe selle liikumise õigustamiseks. Ametiühingud võivad olla vaid abinõud teatud eesmärgi saavutamiseks, mitte aga eesmärgiks eneseks. Millised on siis need eesmärgid, mida taotlevad ametiühingud üldiselt ja riigiteenijate kutseühingud eriti? Ja millised on need põhjused, mis sunnivad neid eesmärgi taotlema?

Vastuse esimesele küsimusele annavad meile kutseühingute põhikirjad. Kuidas neis ka igal üksikjuhul ühingu eesmärk väljendatud polekski, ikka lubab see end redutseerida ühele ja ainsale vormelile — kutseühingute kaitsmine. Riigiteenijate kutseühingute eesmärgiks on seega riigiteenijate kutseühingute kaitsmine.

Kuid mis on kutseühingud? Need on hivid, mis on ühised kõigile teatud kutseklassi kuuluvaile isikuile. Igas kutseklassis võib nende sisu teine olla ja alatasa muutuda; nad on tihedalt seotud teatud kutse teostamisega ja on suunatud elu alalhoiduks tarvilike varade omandamisele, produktiooniprotsessis võimalikult soodsa seisukoha saavutamisele, samuti aga ka kutsekaaslaste (kolleegide, ametivendade) moraalse väärtuse säilitamisele ja kaitsmisele.

Inimindiviidide huvid on väga mitmesugused: usulised, poliitilised, teaduslikud, kutselised jne. jne. Igakord, kui teatud inimgrupp on juhitud ühest ja samast püüdest, seega ühised huvid omab, haaravad viimased neid nägematu side-

mena. Üksikud huvid mõjuvad niivõrt ülivoimukalt, et neist haaratud isikud satuvad otse täielikku üksisteisest sõltuvusse. Selline kõrgendatud solidariteet avaldub kõigepealt selles, et grupi ühe liikme poolt kordasaadetud tegu ka kõigile teistele selle grupi liikmetele oma mõju avaldab. Ilmekama näite sellest pakuvad territoriaalse koosseulu tõttu tekkinud sotsiaalsed grupid, mis on viinud õiguse kaitses kindlate organisatsioonide, riikide, moodustamisele. Ka ühise usu tunnistamine on viinud gruppide moodustamisele, mis imesteldava siduvusjõu omavad.

Analoogiline sõltuvusvahekord tekib ka kutsekaaslaste vahel. Kutsekaaslaste massile pole kaugeltki ükskõik, millistel tingimustel iga üksik nende hulgas oma ülesandeid täidab. Tema madal palk, liiga pikk tööaeg, isikliku vabaduse piiramine jne. mõjutavad ka teiste teenistus-tingimusi, teevad otse võimatuks neile paremate töötingimuste saavutamise.

Nagu ühisel territooriumil asuvate inimeste üksisteisest sõltuvus paratamata ellu on kutsunud ühiskondlikud organisatsioonid, nii on ka kutsekaaslaste vastastikune sõltuvus kõigil aegadel mõjunud organiseerivalt, kutseühinguid loovalt. Nagu eelpool juba nägime, on nende organisatsioonide eesmärgiks kutseühingute, kutsekaaslaste ühiste huvid kaitsmine.

Ühine kutsesõltuvus on ka riigiteenijate seas loonud kutseühinguid, mis põhimõtteliselt ei erine teiste kutseklasside huvidest. Need ühised huvid on siingi mõjunud organiseerivalt, kutseühinguid ellukutsuvalt, vaatamata kõigile takistustele, mis aegade jooksul siin või seal sellele ette on veere-

tatud. Nendegi ühingute ülesanne on kutseühingute kaitsmine. Aga kuidas sünnib see kaitsmine, kelle vastu ja kelle ees astuvad riigiteenijate kutseühingud ülesse? Erasteenijate kutseühingud (ametiühingud) püüavad oma liikmete huvid kaitses mõjutada üheltpoolt tööandjat, et saavutada sellelt võimalikult soodsamaid töötingimusi, teiselt poolt aga ka riiki, et saavutada sellelt tööandja kui ka üksikute kutsekaaslaste vabaduste piiramist. Milliste teguritega tuleb aga arvestada riigiteenijate kutseühinguid? Et riigiteenijad kuuluvad palgategenijate liiki, siis peab neilgi olema oma tööandja. Kes on see? Nende tööandjaks on riik, kes endale võttes tähtsaks majanduslikud ja sotsiaalsed ülesanded, meie ajal on saanud suurimaks tööandjaks. Kuna ta sealjuures need ülesanded kas seaduslikult või tegelikult on muutnud oma monopoliks, siis on ta seega omandanud otse määratu majandusliku võimu neil aladel tegutsevate isikute üle; temast otsekohe oleneb riigiteenijate ja nende perekondade saatus. Kuid nagu mineva kord nägime, saab riik kui juriidiline isik tegutseda ainult oma organite kaudu. Selle tõttu on ka riigi kui tööandja funktsioonid antud teatud organite kompetentsi, millistest tähtsaimaks on parlament ja valitsus. Parlamendi ülesandeks on riigiteenijate palkadeks (üldse tasudeks) krediitide määramine, järelikult ka riigiteenijate arvu määramine. Kuigi riigiasutuste koosseisu määramise õigus mõne teise asutuse kompetentsi peaks kuuluma (nagu praegu meil valitsusele), on parlamendil krediitide määramise alati võimalik siin otsustavat mõju avaldada. Teised riigi kui tööandja õigused, näit. teenistusse võtmine, sellest vabastamine, ametis kõrgendamine, distsiplineerimine jne., kuuluvad enamasti täidesaatvale võimule, s. t. valitsusele.

Täidesaatva võimu poolt teostatavad riigi kui töandja funktsioonid on enamasti pandud sellekohastele kõrgematele ametnikkudele. Viimaste seisukorras tekib nüüd omapärane dualism (mis teatud määral küll ka eramajanduses, näit. aktsiaseltsides esineb): ühest küljest need ametnikud täidavad töandja funktsioone, teisalt aga on palgalistena ka ise töövõtjad. See dualism tekitab nende töandjate-ametnikkude ja ülejäänud riigiteenijaskonna vahel paratamata teatud vastolu, sest esimeste ülesandeks on töandja funktsioone täites silmas pidades üldhuvisid, või realistlikumalt väljendades, kaitsa riigis domineerivate, ülekaalus olevate poliitiliste voolude huviseid, mis, nagu me seda nii sageli kogema oleme pidanud, vägagi tihti vastolus on riigiteenijaskonna suure massi eluliste huvidega. Seda vastolu aitab muidugi suurendada veel töandjate-ametnikkude parem majanduslik seisund.

Peale selle tuleb viimaste juures ilmsiks psühholoogiline nähe, et nad neile ainult ülekantud töandja kompetentsi vaimliselt omastavad ja oma ülesannetega nii ühte elavad, et iga alluvate ametnikkude vastupanu nende tahtele, — täiesti olenemata sellest, kas selle tahte teostamine riigi huvides, või mitte, — neile isikliku kallaletungina näib. On endastmõistetav, et viimane nähe vastolu töandjate-ametnikkude ja ülejäänud riigiteenijaskonna vahel ei aita vähendada, vaid ainult süvendada. Näiteid kõigest sellest pakub meile ümbritsev tõseline niivõrt suurel määral, et nende siin esiletõuimine ülearune tohiks olla. Kõige selle tulemuseks on aga, et suur osa riigiteenijate kutseühingute tegevusest, sageli küllalt koguni tähtsam osa sellest, on põhjustatud just sellest vastolust töandjate-ametnikkude ja ülejäänud riigiteenijaskonna vahel.

Mis võime kõigest sellest järeldada? Aga kõigepealt seda, et püüdeid tembeldata riigiteenijate kutseühingute tegevuse seda osa vastuhakkamiseks riigivõimule parimal juhul lihtsa arusaamatusega seletada tuleb. Sest asudes sellele seisukohale, tuleks tembeldata vastuhakkamiseks riigivõimule ka seda, kui kutseühing võitlusse astub mõne ülemusega, kes alluvailt (või ka eraisikult) kas otse või kaudselt meelega välja pressib, neid oma tujude järgi türanniseerib jne.!

Võitlus ülemuste omavoli ja meelevalia vastu ei moodusta, nagu me teame, siiski riigiteenijate kutseühingute tegevuse ainukest eesmärki. Võitlus paremate üldiste töötingimuste, parema õigusliku ja majandusliku seisukorra eest moodustab selle tegevuse teise tähtsama osa. Nagu me eelpool juba märkisime, püüavad eramajanduse teenijad-töölised nende eesmärkide taotlemisel mõjutada kahte faktorit — esiteks oma töandjat, püüdes seda otsekohe mõjutada nende olukorra parandamiseks, teiseks aga riiklikku seadusandjat, et see oma seadusandlusega sunniks töandjaid sedasama tegema. Riigiteenijad on aga sellises omapäras seisukorras, et nende töandja on samal ajal ka seadusandja, õigem, et töandjana tegutsevad riigiorganid ühtlasi ka seadusandlusest osa võtavad. See asjaolu asetab riigiteenijad erilisse seisukorda. Eramajanduse teenistuses olevate isikute teenistusvahetkorda reguleerivad kahte liiki normid, — seaduslikud ja lepingulised. Kuigi viimased valitseva majandusliku korra juures tegelikult ikka enam oma lepingulise iseloomu kaotavad, ikka enam töandja poolt ühekülselt määratavateks, töövõtjatele vaieldamatuks muutuvad, pole nad siiski seadus. Neile alistumise

paratamatus on oleb töandja majanduslikust ülevõimust, pole aga mitte õiguslik kohustus. Sealjuures ei puudu võimalus, et töövõtjail kollektiivsete väljaastumistega õnnestub neid reglemente, ühekülselt korraldusi muuta. Seadusenormid selle vastu nõuavad neile tingimusteta alistumist seni kui nad seaduslikus korras muudetud pole. Riigiteenijate omapärase seisundi tõttu nende töötingimused on aga just viimase iseloomuga.

Sellele riigi kui töandja ja seadusandja kaksikseisundi nii ütelda vormalsele tagajärjele lisanduvad aga ka materiaalsed mõjud. Et hinnata viimaste tõelist ulatust, ei tohi piirduda ainult toetumiselega riigioiguslikule doktriinile, et riigi kohuseks on tegutsemine ainult üldhuvide, vaid tuleb arvesse võtta ka olemasolevaid poliitilisi vahetkordi. On õigus, et riik pole harilik töandja, kes ainult kasumotiivist juhitud on, kuid ta pole ka mitte see idealkuju, millena teda tihti armastatakse kujutada; ka tema organismitis esinevad tihti küllalt inimlikud nõrkused ja pahed. „Eittekujutus erakondadest kõrgemalseisvast riigivõimust on lihtatu ja veretu fantaasiakujutus“, ütleb tuntud sotsiaalpoliitik L. Brentano. Üldhuvide kõrval on kõrgema riigivõimu kujundamisest osavõtva või osavõtivate inimeste parteihuvi tähtsaim motiiv, mis riigiorganite tegevust mõjutab.

Samuti aga nagu mõjutavad riigiorganite etteotsa asetatud füüsiliste isikute parteihuvid riigi kui töandja seisundit, mõjutavad needsamad parteihuvid ka riigi valitsemisõiguse kasutamist, eriti aga seadusandlust. Kui ühed ja samad isikud on korraga töandjad ja seadusandjad, siis on arusaadav, et neil seadusandluse juures raske on kõrgemale tõusta töandja seisukohtadest. See kaksikseisund lubab meil ka aru saada, miks riik sotsiaalpoliitilises seadusandluses eramajanduses tegutsevaile palgateenijaile sageli hoopis kaugeleulatavamaid õigusi lubab, kui oma teenijaile. Psühholoogia lubab nimelt tihti konstateerida, et me teiste vastu hoopis nõudlikumad oleme, kui ise-

eneste vastu. „Iga teise töandja üle seisab valitsemise- kui ka seadusandva võimuga riik, kes teda kontrollib ja talle tegutsemise piirid määrab. Ametnike töandja on aga ise seadusandja ja ise valitseja: kõikvõimas töandja.“ (H. Potthoff).

Mida võiksime eelpool kirjeldatud riigi kui seadusandja ja töandja kaksikseisundist ning riigiteenijate teenistustingimuste iseloomust järeldada? Aga kõige pealt jällegi seda, et riigiteenijate kutseühingute võitlus riigiteenijate õiguslikkude ja majanduslikkude huvide, nende kutsehuvide eest pole sihitud mitte riigi kui niisuguse, mitte riigivõimu vastu, vaid riigis võimulolevate poliitiliste voolude, parteihuvide vastu, mis kaugelgtki igakord ei tarvitse olla identsed riigihuvidega. Vastupidisele seisukohale asudes peaksime riigivastaseks tunnistama ka iga teise, mitte üksi riigiteenijate, võitluse nende võimulolevate parteihuvide vastu.

Teiseks järeldub aga sellest riigiteenijate omapärasest seisundist, et nende kutseühingute tegevus paratamata poliitilise iseloomu omandama peab; ka siis kui ta puhtmajanduslikke eesmärke taotleb. Sest valitsemise- ja seadusandva võimu mõjutamine teatud sihis on just see, mida poliitikaks nimetatakse. Pidagu seda mees need, kes ikka ja alati armastavad toonitada, et riigiteenijate kutseühingud igasugusest poliitikast hoiduma peavad.

Kokkuvõttes võime konstateerida, et riigiteenijate kutseliikumine on asjade loomuliku arengu tulemus, et tema põhjused ja eesmärgid on samad, mis igasugusel teisel palgateenijate kutseliikumisel, et ta sugugi rohkem pole sihitud riigi kui niisuguse vastu, kui iga teine kutseliikumine. Erineb ta teistest kutseliikumistest vaid selle poolest, et ta riigi kui töandja ja ühtlasi ka seadusandja kaksikseisundi tõttu igal juhul, ka puhtmajanduslikes küsimustes teatud poliitilise iseloomu omab. Kuivõrt see viimane asjaolu sunnib riigiteenijate kutseliikumist erilistesse raamidesse asetama, temale eriseloomu andma, sellest edaspidi.

Demokraat.

Kongresside ootel...

Möödunud aasta bilanss ja edaspidine tegevuskava.

Lähenevad kuud toovad elevust riigiteenijate kutseorganisatsioonidesse, kus eeltööd käimas eelolevate kongresside kokkutsumiseks. Nii on see olnud iga aasta juba väljakujunenud traditsioonide järele ja nii sünnib ka käesoleval aastal. Kongressidel esitatakse bilanss organisatsiooni möödunud aasta tegevuse kohta ja seatakse üles edaspidise tegevuse tähised.

Kui meie vaatleme möödunud aasta tegevust ja saavutusi riigiteenijate kutseorganisatsioonide püüetes, siis peame kahjaks tunnistama, et bilanss on passiivne. *Palgavõitlus*, mis oli piirdunud ainult endiste positsioonide tagasivõitmiseks, ei annud mingisuguseid tagajärgi, kui mitte arvesse võtta kriisimaksu ärajätmist, millel pole kuigi suurt tähtsust riigiteenijate majandusliku olukorra parandamisele ega halvendamisele. Vabariigi valitsuse lubadused, riigiteenijate palkade kärpimised ära jätta, olid nähtavasti mõeldud meelte rahustamiseks, mitte aga lubaduste realiseerimiseks, millega riigiteenijate keskkohale seni, kui *olukorrad selguvad*. Olukorrad ei selgu aga enne, kui on mööda eluseisvad riigikogu ja riigivanema valimised. Vabariigi valitsuse äraootava poliitika tähendusest oleks pidanud küll riigiteenijate keskorganisatsioonid varakult

taipama ja mitte ise asuma äraootavale seisukohale, nagu see viimasel ajal on sündinud. Kord jäädakse hiljaks ja ei kasutata soodsat sildmapilku, kord rutatakse ettevalmistamatult ja kord jäädakse soodsate tingimuste juures äraootavale seisukohale. Mis ime siis, kui kannatatakse fiaskot, kui aktsioonid oma lõpptulemustes ei ole aktiivsed, vaid passiivsed.

Riigiteenijate õigusliku korra parandamine pole ka annud tulemusi. Ümberpöörduvalt, võib märgata isegi tagasikiskumist, tagurpidi minekut, positsioonide kaotusi.

Teenistuse ja töötingimused on muutunud raskemaks, tööaega on pikendatud paljudes asutustes ja ametkondades kaheksa tunni peale endise kuue ja seitsme tunni asemel. Normaalsel elutingimustes ei sünnitaks raskusi töötada päevas isegi kaheksa tundi ja enam. Kuid viletsate palgaolude juures, kus riigiteenijal tuleb otsekoheste teenistuse kõrval hankida väljaspool enese ja oma perekonna ülespidamiseks lisavahendeid, olles muredega koormatud homse päeva pärast, — tundub tööpäeva pikendamine küllalt raskena. Normaalsel olukorras tõuseb ühes tööpäeva pikendamisega ja töökoormatuse suurendamisega töötasu. Meil aga — ümberpöörduvalt.

Niiviisi heitnud pilgu riigiteenijate kutseorganisatsioonide mõõdnud aasta tegevusele ja töötulemustele, ei saa vastu minna eelolevatele kongressidele optimistlikes meeleolus. Tuleb paraku konstateerida, et meie oleme palju kaotanud, võib olla rohkem, kui ükski teine kodanikkude kiht, arvatud välja töötatöölisid ja töötähtsusi. Pole siis imestada, kui mõneltpoolt mõndakse, et kutseühisuste ülesanne muus ei seisvatki, kui jooksva asjaajamise korraldamises, s. o. paberitelevastamine, liikmemaksude sissekasseriimine ning sellest seadusliku osa läkitamine keskorganisatsioonidele jne. Võib-olla on sarnane vaade ka põhjendatud, kui arvesse võtta praegust maanduslist ja sisepoliitilist olukorda ja võib-olla, et kutseindustele ei või midagi ette heita, kuna nad on teinud kõik, mis nende võimuses. Kuid riigiteenijad ootavad oma esinduskogudelt enam aktiivsust, sest majandusline viletsus on viimase mõõdnud aastaga aina kasvanud ja vajab peatset lahendamist parandamise sihis. Kus häda ja viletsus kasvamas, seal otsitakse selle põhjusi ja abi. Laiem kiht riigiteenijatest ei saa tungida kutsekoondiste tegevuse üksikasjadesse, tänu kutseorganisatsioonide praegusele struktuurile, mispärast ka on valitsemas arvamine, et oleks pidanud näitama üles enam aktiivsust. Eelolevatel kongressidel avaneb võimalus avalikult esineda selgitustega ja põhjendada oma tegevust või tegevusetust. Eelolevad kongressid peaksid ka ühtlasi äramäärana, kas kutseorganisatsioonid jäävad endiselt ainult jooksivate asjade ajamise kantseleideks või on neil ka suuremaid ülesandeid täita. Kongresside ülesandeks jääb tegevuskava edaspidiseks läbiarutada ja vastu võtta. Kongressid peavad aitamata leida ja näitama teid, mida mõõda kutsetegelastel tuleb sammuda. et riigiteenijate huvid, majanduslikud ja õiguslikud, leiaks tarvilikku ja tegelikku kaitset. Kui seda ei tehta või võimalikuks ei neeta teha, siis pole mingisugust mõtet kongresse iga aasta kokku kutsuda, mis nõuavad pealegi vära palju kulu, asjata kulu ja pingutusi. Mis mõte peaks olema iga aasta kongresse kokku kutsuda ainult selleks, et aasta aruannet ja eelarvet vastu võtta, valimisi korraldada, natukene näeõelda, vastastikkü üksteisele teravusi öelda, vähe intrigeerida ja siis unesti laiali minna, nagu oleme näinud juba mõnda aastat. Kardan, et samuti sünnib ka tänava aastal, sest keskorganisatsioonid, kes on kongresside ärapidamise määrarajad ja algatajad, pole veel mingisuguseid algatusi ega ettepanekuid teinud põhjapanevate küsimuste ja materjalide läbisõelamiseks kohapeal, kust saadikud kongressile sõidavad. Saadikutel on aga väga piinlik esineda kongressidel usaldusmeestena valijate poolt ilma kindlate seisukohtadeta teatud küsimustes. Veel piinlikum on neil tagasi tulla oma valijatele aru andma tühjade kätega, kavadata ja kindlate väliavaadeteta edaspidise tegevuse suhtes. Nende ridade, kirjutaja mäletab aegu, kus kongressid kestsid mitmed päevad, kuid seal ei raisatud mitte aega tühia-tähja jaoks, vaid tehti tõsisist tööd. Seal ei kaubeldud ka selle üle, missugused osakonnad või organ. peavad andma esindajaid juhatusse, vaid hinnati ainult kandidaadi isiklikku tublidust, peeti peamiselt tähtsaks seda asjaolu, kuidas uus esindaja oma ülesannetega riigiteenijate huvide kaitsmisel toime tuleb.

Kongresside päevakorrast tuleb meil välja jätta igasugused kõrvalekalduused ja kõrvalküsimused, mis ei ole kasulikud kutseorganisats. edukale tööle ja sihtidele. Kongressid ei tohi olla kohaks, kus

mõeldakse pisiküsimusi üles võtta, et mõningaid isiklikke arusaamatusi lahendada ja arveid õiendada. Sellele tuleb kongressidel otsustavalt vastu astuda. Ei või lubada enesele toredust mõnimeete mõtlemata väljaastumistega tarvilikku üksmeelt lõhestada ja seega kutseüh. tegevusele takistusi teha.

Minu arust peaks eelolevad kongressid võtma erilise tähelepanu alla ja põhjalikule kaalumisele organiseerimise küsimuse, mis on püsinud küll iga kongressi päevakorras, kuid millest on mõõdnud vähese tähelepanuga. Seda sellenärast, et viimaste aastate jooksul on side organ. keskkochtade ja üle maa laiati pillutatud allorgan. vahel lõdvaks jäänud, mis pole loomulik, vaid kahjulik. Keskkocht tuleb provintsile ja liikmeskonnale lähemale tuua, et organ. valitseks kindel kontakt, mis looks sarnase olukorra, kus terve liikmeskond oleks teadlik keskkochtade või esinduskogude püüetes ja kavatsustes. Senine moodus, kus side loomise otstarbel on valitud provintsi esindajad keskkoondistesse, ei ole annud neid praktilisi tagajärgi, mis loodeti. Ja seda arusaadavatel põhjustel. Provintsi saadikul ei ole igakord mitte võimalik sõita pealinna keskorgan. koosolekule, vaid saab seda teha maksimaalselt kord kuus. Praeguste töötingimuste juures oma otsekoheste teenistuskohuste täitmisel peab provintsi saadik väga palju ennast pingutama, et organisatsioonid saadikuna oma peale võetud kohustusi korralikult täita. Kui ta ei saa

igakord isegi koosolekutel käia, kuidas suudab ta siis tarvilikult põlevate küsimustega ja ka meeleoludega kontaktis olla ja kuipalju suudab ta siis ära teha side loojana liikmeskonna ja keskorgan. vahel. Kindel side on aga väga oluline, lähedane kokkupuutumine pealinna ja provintsi vahel on otse paratamata vajalik, sest sageli lähevad pealinna seisukohad lahku provintsi seisukohtadest ja ümberpöörduvad. Organism võib vaid siis normaalselt funktsioneerida, kui ta üksikud osad tegutsevad kooskõlastatult.

Organiseerimise olulise osana tuleb võtta ajakirja küsimust. Siin on aastaid katsetatud ja mõningaid tagajärgi saavutatud, kuid sellest ei piisa. Meie oleme jõudnud vaevalt poolele teele. Ei ole loomulik, et üheltpoolt tehakse pingutusi riigiteenijate ühise häälekandja loomiseks, teiselt poolt aga katsetatakse väikeste koduste ajakirjakestega, mis ilmuvad igas ametkonnas, isegi asutuses omaette. Korraliku häälekandja väljaandmine, millest võiks tulu olla riigiteenijatele, nõuab kõigi olemasolevate materjalsete ressursside ja vaimlise jõu koondamist. Sellest peame arusaama ja kui peaks valitsema veel mõnesugused arusaamatused, siis tulevad arusaamatused kongressidel põhjalikult selgeks teha, et kaoks kõigepealt omavahel igasugused arusaamatused, mis põhitähtsusega küsimuste lahendamisele ja elluviimisele võiksid takistuseks olla.

H. Imetlik.

Uued tuuled Tallinna riigiteenijate ühingu.

Esmaspäeval, 19. veebruaril s. a. pidas Tallinna riigiteenijate ühing oma korralist peakoosolekut Jahimeeste klubi ruumides. Kui juba aastat kolm-neli peakoosolekuist osavõtjate arv ei küündinud palju üle poolesaja, siis käesoleval aastal oli see peaaegu kahekordseks tõusnud. Nagu koosoleku käigust selgus, polnud selle põhjuseks siiski niivõrt suur huvi tõus ühingu tegevuse vastu, kui teatud ringkondade soov ühingu „ülevõtmiseks“. Ühingu ligi üheksasajaliikmelise pere juures ei saa sedagi koosolijate arvu muidugi ei tea kui tähelepanuäratavaks pidada.

Nagu juhatus poolt peakoosolekule ettekantud aruandest selgus, on mõõdnud aasta majanduslikult ühinguile õige soodsalt mõõdnud. Tulud on olnud kr. 2.262,50, eelarves ettenähtud kr. 1950 asemel; kulud aga kr. 1.705,32, eelarves ettenähtud kr. 1.850 asemel. Nii oli ühingul võimalik lõpetada tegevusaasta kr. 557,18 suuruse ülejäägiga, millele veel juure tuleb arvata ruumide muretsemise erikapitali kantud 100 kr. Võimalikuks osutus see ülejääk esiteks selle tõttu, et juhatus kulude tegemises ainult kõige hädavajalikumaga oli piirdunud, teisest küljest aga energilise tööga oli osanud liikmete arvu suurendada 1932. aastal olnud 756 liikmelt 861 liikme peale, s. t. 105 liikme võrra. Kõige selle juures tuleb arvesse võtta veel erakorralisi väljaminekuid, mida eelarve koostamisel võimalik polnud ette näha, nimelt üüride alandamise aktsiooniga seotud kulud, kui ka mõningaid teisi mõõdnud aasta pineva võitlusega seotud erakorralisi väljaminekuid. Samuti nõudis erakorralisi kulusid ühingu korrallike ruumide soetamine, mis juhatusel mõõdnud aastal õnnestus. Mis puutub ühingu tegevusse riigiteenijate kutsehuvide kaitseks, siis sündis see üldistes raamidetes ühes teiste kutseühingutega ja nende keskkorraldu-

sega — Riigi- ja omavalitsuseteenijate Keskkliiduga, kelle liikmeks ühing pärast nelja-aastast eemalviibimist mõõdnud aastal tagasi astus. Nagu aruandja selgitas, pole see sündinud mitte sellepärast, et Keskkliit oleks ühingu poolt nõutud tervenduseõudmised heaks kiitnud ja maksuma pannud, või et ühingu juhatus oleks ise oma senistest tõekspidamistest loobunud, vaid tõukeks sellele sammule on olnud juhatusse veendumus, et praegused ärevad ajad nõuavad riigiteenijailt kõigi jõudude koondamist oma huvide kaitseks, mille tõttu ajutiselt tuleb kõrvale jätta kõigi nende küsimuste lahendamise, mis sellele takistuseks võiksid olla. Juhatus aruanne kiideti peakoosoleku poolt üksmeelselt heaks. Samuti kiideti peakoosoleku poolt heaks juhatus poolt esitatud eelarve, mille tulud ja kulud olid tasakaalustatud kr. 2.330,— peale. Eelarvest väärab märkimist, et juhatus selle koostamisel oli astunud julge sammu, otustades tellida tasuta kõigile liikmeile 1934. aastaks riigiteenijate häälekandja „Side“, ilma et sealjuures vaja oleks liikmemaksu kõrgendada. Nagu juba tähendatud, kiitis peakoosolek ka selle ettepaneku heaks, olgugi et sealjuures vastu võeti soovialaldus, milles püüti tõendada, et „Side“ ajavat teatud poliitikat ja nõuti selle kõrvaldamist.

Aruande ja eelarve vastuvõtmisele järgnesid valimised, kus selguski harilikust suurema osavõtjate arvu põhjus. Juhatus valiti endiselt kümmeliikmeline, kusjuures vanadest juhatusliikmetest tagasivalituteks osutusid aga ainult kaks, kuna teised kõik ühingu senisest tegevusest eemal on seisnud, selle asemel aga tuntud on ühe poliitilise voolu entusiastlikkude pooldajatena. Samadest ringkondadest valiti revisjonikomisjon kui ka saadikud Keskkliidu saadikutekogusse. Kas see „verevärskendus“ ühingu kasuks või kahjuks tuleb, näitab muidugi tulevik.

Palgakõrgendus kolmeks kuuks!

Palgakärpimisi vähendatakse ja antakse ühe kuu perekonna-abiraha.

Juba möödunud aasta oktoobrikuust alates on riigiteenijate kutseorganisatsioonide esindajad kulutanud majandusministeeriumi üks riigiteenijate kärbitud palgade restaureerimise palvetega; isegi hra riigivanema jutul on mitu korda käidud. Vaatamata kõigile lubadustele ei nihkunud asi siiski kuidagi paigast, ikka jälle ja jälle lükatu selle otsustamine edasi. Nüüd lõpuks 1933/34. a. lisaeelarve riigikogule esitamiseks on küsimus siiski teatud lahendust omandamas. Olemasolevail and-

meil on lisaelarvega nõutud palgakärpimiste vähendamiseks 1. jaanuarist kuni 31. märtsini s. a., s. o. kolme kuu eest kr. 363.659,—. Peale selle nõutakse perekonnainimeste eriliseks toetuseks veel krediiti neile lisaperekonnaabiraha maksmiseks ühe kuu eest kr. 90.953,—. Kõike kokku nõutakse seega riigiteenijate majandusliku seisukorra parandamiseks kr. 454.612,—.

Nagu kuuleme, on kavatsatud seniseid palgavähendusi kärpida järgmiselt:

Palk kuus	I raioonis (Tallinn ja Nõmme)			II raioon		
	Senine palgaväh. %/%	Kavats. palgaväh. %/%	Palga tõus %/%	Senine palgaväh. %/%	Kavats. palgaväh. %/%	Palga tõus %/%
500.— kr. ja kõrgem	22	17	5	26	21	5
370.— (incl) kuni 500.— (excl)	17	13	4	22	17	5
300.— „ „ 370.— „	17	11	6	22	15	7
260.— „ „ 300.— „	15	9	6	20	13	7
200.— „ „ 260.— „	14	8	6	18	11	7
170.— „ „ 200.— „	13	7	6	16	9	7
140.— „ „ 170.— „	12	6	6	15	8	7
120.— „ „ 140.— „	11	5	6	14	7	7
90.— „ „ 120.— „	10	4	6	12	6	6
70.— „ „ 90.— „	8	3	5	9	5	4
60.— „ „ 70.— „	6	—	6	7	—	7
40.— „ „ 60.— „	4	—	5	5	—	5

Nominaalpalgast arvates kõigub seega palgatõus 4—7% kuus, kusjuures, nagu eelpool juba märkisime, see tõus on maksev ainult 1934. a. esimese kolme kuu kohta.

Kuigi kavatsatud ajutine palgakõrgendus enam on kui mitte midagi, ei saa see rahuldada riigiteenijaid. Elukallidus on viimasest palgakärpimisest lugedes, varem olid hoopis arvestamata, umbes kaks korda nii palju tõusnud, kui nüüd ajutiseks palka kõrgendada kavatsatakse, nii et isegi sel juhul, kui nüüd kavatsatud ajutine kõrgendus peaks alaliseks muudutama, ei oleks veel kaugeltki saavutatud

see palkade tasapind, mis valitses enne rahakursi ümberhindamist. Mõneltpoolt on küll püütud rahaväärtuse ümberhindamist tumbeldada suureks heateoks palgatega, sest ilma selleta oleks tulnud nende palku kärpida. Niisugune sofistika muidugi kellelegi midagi ei anna. Palgatega seisukselt tähendab rahakursi ümberhindamine vähemalt 10—15 protsendilist palgavähendust, sest umbes nii palju tõusis elukallidus. Ja kui nüüd tõendatakse, et rahakursi ümberhindamine tulemusena nii riigi- kui eramajandus on paranenud, siis esijoones tuleb heaks teha see palgateenijate ohver.

Mõtteid teenistuse hindamisest.

Kas p.-t. k./ü. Keskjuhatus osavõtt hindamisest on soovitatav?

Teatavasti lõplik teenistuse hindamine ja kõrgenduste andmine sünnib postvalitsuses kuueliikmelise komisjoni poolt, kuhu esimehe ja kaks liiget nimetab ametkonna juht, kuna kolm liiget delegeerib kutseühisuse keskjuhatus, kusjuures hääle pooleks langemisel otsustab esimehe hääle.

Meie teame, et teise isiku hindamine on iseenesest väga raske ülesanne ja peab ütleva, et absoluutselt õiglast hindamise moodust on võimata leida. Postvalitsus on küll katsunud leida objektiivseid toetuspunkte hinnangu aluseks, kuid need on äramääravad ainult osaliselt, järele jääb ikkagi palju subjektiivset. Meie ei oska defineerida ega põhjendada miks meie kahe isiku hindamisel, kelledest võrdsed objektiivsed andmed olemas, ühte eelistame teisele. See on mingi kontrollimata sisetunde hääle, intuitsioon, mis meile näitab selle hinnatava isikupärastele omadustele, mis teda teiste kaaslaste seast

eritleb. P.-t.-t. teenistuse juhtnõrde admin. ala § 293 leiame lause — selgitamine sünnib atestatsiooni tulemuste, asutiste poolt kokkuseatud järjekorras, muude andmete ja isiklikkude kaalutluste põhjal. Mida on mõeldud „isiklikkude kaalutluste“ all, see on täpsemalt määritlemata, kuid kahtlemata on mõeldud ühegi siin ka see, mida meie nimetame sümpaatiaks ja antipaatiaks. Inimesel on paratamatult tahtema sümpaatset isikut paremini hinnata kui antipaatset. Viimasel juhul isiku head omadused nagu tahaksid kuhugi kaduda, esimesel juhul aga kipuvad tugevasti esile. Meie aga teame, et nii sisetunde, intuitsiooni, sümpaatia ja antipaatia, nagu kõik tunded, on objektiivselt võttes kahtlased, iseäranis kaks viimast; nad võivad küll mõnikord tabada märki, kuid mitte alati. Nii näeme, et ka parema soovi juures teist objektiivselt hinnata meie lisame tahtmatult sinna juure tugeva portsjoni subjektiivset hin-

nantu. Selles pole midagi iseäralikku, see on inimlik ja meile kõigile omane.

Selle inimesele omase subjektiivsuse vältimiseks osutubki tarvilikuks kollektiivne hindamise moodus. Kollegiaalne kaalutlemine vähendab subjektiivset joont, ei lase tal nii tervalt esile tulla, iseäranis teenijate esitajate osavõtul, kes oma kaasteenijaid, peamiselt küll omast asutisest, paremini tunnevad. Selle vastu võiks ju öelda, et teenijate lõplikul hindamisel ei esine otsene ülem, vaid valitsuse ametnikud. Viimastel on kõik tarvilikud andmed iga hinnatava kohta ja midagi isiklikku ei või neil olla ametnikkude vastu kohtadel, kelledega nad kokku ei puutu. Tõeliselt ei ole see nii. Atestatsiooni lehtede kohta meie teame, et nad on enamasti kõik head, ainult üksikutele juhtudel on atestatsioon rahuldav. Need andmed seega palju materjali võrdluseks ei anna. Samuti kõrgendusest oldud aeg ja teenistuse vanus. Kui teenistuse vanus on veel kuidagi seotud n. n. vastavate võimetega, siis kõrgendusest oldud aeg on nähtavasti vana traditsiooni järele juhtnõrdesse sissevõetud ja võõras riigiteen. seaduse § 10 mõttele. Kuid meie teenistuse ala iseäralduse tõttu on ta administratiivselt ehk mõistetav. Teised muud andmed — hariduslik tsens, ameti ja võõrkeelte eksamid jne. on ainult formaalselt tõestatud teadmiste hulk. Hea on kui keegi eksamid on sooritanud, teadmised on väga tarvilikud, kuid iga reatõõmees teab ka, et kõik need eksamid sooritanud ametnik võib tõeliselt töös võrratult nõrgem olla sellest, kes ühtegi eksami pole sooritanud. Muud valitsuse ametnikkude teadmised, n. n. isiklikud kaalutlused on enamasti omatud vaatluse all olevate ametnikkude otsestelt ülematelt, sest revident ei saa isiklikult millalgi õiget pilti ametnikust juba oma vähese sealviibimise aja tõttu. Tihti on need kuuldustel põhjendatud andmed õiged ja tabavad, kuid ei ole puudu ka juhustest kus nad ebaõiged on.

Kõigest eeltoodust võime ühte järeledada: kollegiaalne ametnikkude hindamine teenijate oma esindajate osavõtul, kui tahetakse suhteliselt õiglasemat hindamist saavutada, on mõõdapäsematult tarvilik. Kuid äramärkides ülemate hindamises subjektiivset joont, sedasama joont konstateerides valitsuse esindajate juures ja nende nappi materjali hindamisel, kas võime siis öelda, et kõik need vead puuduvad teenijate esindajail? Kahjuks peame ütleva — ei. Kui valitsuse esindaja hindab oma sisetunde järele, mis tihti küll kuuldustel rajaneb, siis teeb ta seda ikkagi vabalt, kuid valitud isikul sagedasti puudub see vabadus, ta on seotud, tal on teatud kohustused oma valijate ees. Ta on kohustatud üksikutele teda toetavatele isikutele vastu tulema, ta ei ole otsustamisel, kus tuleb toimida oma enese sisetunde, oma südametunnistuse järele, nii vaba kui valijatest rippumatu. Sellesama nähte tagajärg on ka see, et meil teenistuse hindamise komisjoni keegi ei taha minna, muidugi kui tal teisi kaalutlusi ei ole, teades et see toob temale kaela ainult pahandusi, põhjendamata etteheiteid ja meelehärma.

Mäletan, kui aastat 8—9 tagasi keskjuhatus soovis saada õigust kaasarääkimiseks atesteerimisel ja kõrgenduste andmisel, siis olid temal selleks kaks motiivi — 1) saavutada õiglasemat teenijate hinnangut ja 2) tõsta keskjuhatus prestiiži kaasteenijate silmis. Kui esimene motiiv on praegu püsiv, siis teine annab nüüd vastupidiseid tulemusi. Tol korral oli see mõeldav, siis sai kõrgendusi paljudele anda, kuid praegu on ametkõrgenduste

saamise võimalus peaaegu nullini kokku kuivanud. Kui nüüd mõni üksik peaks kõrgenduse saama, siis on rahulolematute arv suur: on kaua teenitud, eksamid sooritatud, haridus, lühidalt kõik nõuetavad omadused, aga kõrgendust ei saa. Ja süüdi on keskjuhatus, need kes hindamise komisjonis viibisid, miks nad järku ei toonud. Komisjoni poolt koostatud kõrgenduste vääriliste nimekiri on admin. ala juhtnõõride § 295 järele ainult materjals ametkõrgenduste andmisel, see tähendab, valitsus pole temaga seotud, ta võib selle nimekirjaga arvestada või mitte, anda kõrgendusi hoopis teises järjekorras omal äranägemisel või üldse mitte anda ja kohad vakantsed hoida. Pealegi on komisjonis § 292 põhjal äramääravad valitsuse esindajad esimehe otsustandva hääle tõttu. Nii näeme, et teenijate esindus seal on enam nõuandva kui sisulise tähtsusega, küll aga võimaldab ta rahulolematust juhtida teenijate esindajate peale. Kõige pahem on aga lugu siis, kui mõni keskjuhatus liige või hindamisest osavõtnu ise kõrgendust juhtuks saama. See on põhjuseks keskjuhatus tegeleste süüdistamiseks omakasu püüdlikkuses. Neid süüdistusi on olnud alates sellest momendist, millal keskjuhatus hakkas osavõtma teenijate hindamisest. Kahjuks ei saa ma tõestada, et kõik need süüdistused alusega oleksid, kuid enamasti on nad kindlasti põhjuset. Kui hell selles asjas ollakse, milles küll ka pahatahtlikkuse noot ei puudu, näitab see, et koguni ümberpaigutus võrdsele kohale etteheidete põhjuseks on saanud.

Meil pole muidugi põhjust ega õigust nõuda, et keskjuhatuses tegutsevad kaasteenijad harilikust seaduslikust teenistuse käigust kõrvalduksid ja ennastohverdaval loobuksid sellest, mis nad ka ilma keskjuhatuses olemata on õigustatud saama. Need etteheidetega hirmutavad keskjuhatuses ära iga arukama ja enese-

teadlikuma kaasteenija ja asemele tuleksid need, kelledest parem oleks kui neid seal ei oleks.

Tehes kokkuvõtte eeltoodust, peab tunnustama ühte, et keskjuhatus liigete osavõtt hindamise komisjonist ei ole mitte ükski ebasoovitav, vaid ta on keskjuhatusese kui tervikule otseselt kahjulik, võimaldades põhjendamata kallaletunge ja mustamisi keskjuhatusese enesele ja ta liikmetele. Mida varem keskjuhatus enesest sellest koormast vabastab, seda parem temale.

Et aga teenijate esindajate osavõtt hindamise komisjonist siiski tarvilik on, siis peab otsima teist esindajate delegerimise moodust. Isiklikult leian vastuvõetavama olevat korra, kus igaaastane kongress valib kolm hindamise komisjoni liiget, kusjuures need valitavad ei pruugi tingimata kuuluda kongressi saadikute hulka. Suuremad keskkohad võivad juba varem ühe kandidaadi juure kindlaks jääda ja selle kongressile valimiseks esitada. Samuti ei tohiks ühest linnast üle ühe komisjoni liikme olla. Selle mooduse tehniline külg tuleks eriti läbi töötada. Hindamiskomisjoni liikmete valimisel kongressi poolt oleks see paremus, et ta annab suurema vabaduse hindajatele toimida oma sisetunde parema arusaamise kohaselt; nad on kõrgema organisatsiooni poolt valitud ja kohapealsetest valijatest rippumatud ja seega kaitstud nende kallaletungide eest.

Keskjuhatus aga vabaneks temale mittesobivast administratiiv-ülesandest, etteheidet ja umbusaldust tema vastu tekitavast tegurist, samuti võtaks see ära põhjuse keskjuhatusse kippumiseks nendelt isikutelt, kes igatsevad üle järgu kõrgendusi saada.

Arvan, et ei oleks üleliigne selle küsimuse ülesvõtmise eeloleva kongressi päevakorda.

K. Sannamees.

Rahvuslik mõtlemine ja vanad kutseühingud.

Praegu tehakse raudteel katseid luua senistele lisaks juure veel uusi kutseühinguid. Uute kutseühingute asutajad seletavad, et uued ühingud tahavad koondata enda ümber rahvuslikult mõtlejaid raudteelasi. Sellega muidugi püütakse tekitada arvamist, nagu ei oleks vanade kutseühingute liikmed rahvuslikult mõtlejad. Rahvuslikkuse sildi all on väga sagedasti õige tumedaid asju aetud. Ka Vene valitsuse ajal, pärast 1905. a. revolutsiooni, organiseeriti „rahvuslikult mõtlejaid“ raudteelasist nõndanimetatud „Kahepeaga kotka ühing“. Ei läinudki palju aega tarvis, kui selgus, et sinna ühingusse oli kogunenud kõige halvem osa raudteelasist, kes lootsid, et kahepeaga kotkas oma tiibadega katab kõik nende teod, mis valgest kartsid. Asi läks nii kaugele, et näit. ühes suures jaamas kohaliku žandarmi jaoskonna ülem nõudis ühingu kohapealse osakonna esimehe vallandamist 24. tunni jooksul ja tema lähemate kaastööliste viivitamatut ümberpaigutamist. Peagi oli administratsioon sunnitud üldiselt tunnustama, et kui keegi raudteelasist astus „rahvuslikult mõtlejate“ ühingusse, siis arvas ta sellega omandavat õiguse laiselda, anduda alkoholi tarvitamisele, võtta altkäe makse jne.

Hiljuti vilksatas ajalehis teade, et ka meil ühes jaamas on jõutud nüüd niikaugele, et rühm raudteelasi on otsustanud luua kõigi raudteelaste sektsioonide liidu, mille ümber tahetakse koondata ainult

„rahvuslikult mõtlejaid“ raudteelasi. Kõrvalt teatakse küll rääkida, et neid „rahvusliku mõtlemise“ edustajaid tõukavat uue liidu loomisele puht isiklikud motiivid ja eesmärgid. Mõned neist „uue suuna“ pooldajast on tõrjutud vanadest kutseühingutest eemale kui täiesti kõlbmatud kutseühingu tegevuseks.

Mõned aga on sattunud vastuollu nuhtluseaduse paragrahvidega. „Rahvuslik mõtlemine“ peab siin vist aitama. Ja raudteelaste pere on ju suur. Väga võimalik, et selles suures peres nii mitmeidki leidub, kellel sel ehk teisel põhjusel on tarvis nüüd „rahvuslikult mõelda“.

Kuidas on siis tõelikult rahvusliku mõtlemisega? Kas tõesti on vanadele kutseühingutele rahvuslik mõtlemine võõras?

Ainult sihiliku laimu külva ja vastutustundeta demagoog võib sarnase etteheidetega esineda vanade kutseühingute aadressil.

Vanad kutseühingud on tekkinud sotsiaalsest vajadusest. Nad on ammutanud jõudu sellest tegelikkusest, millega on olnud ümbritsetud kutseühinguisse koondunud liikmed. Seades oma ülesandeks oma liikmete majandusliku ja õigusliku olukorra parandamise vanad kutseühingud on sellega ka ühtlasi rakendanud ennast rahva teenistusse. Nad ei ole kunagi salanud, et kultuur tekib rahvuslikul pinnal. Nendele on alati olnud kallis oma kodumaa. Vanades kutseühingutes on palju raudteelasi, kes oma elu kaalule pannes

on teinud kaasa vabadussõja. Ja ei ole kahtlust, et kui kodumaa peaks seda vajama, siis vanadesse kutseühingutesse koondunud liikmed mitte sugugi halvemini teda ei kaitse, kui need senini tundmatud „rahvuslikult mõtlejad“.

Meie vanad kutseühingud on arenenud vaba kutseühingu põhimõtetel. Nendes kuulumise ja isamaa-armastuse vahel ei ole mingisugust vastolu. Ka mitte selles, kui nad kuuluvad rahvusvahelistesse liitudesse. Seistes oma rahva teenistuses, pidades sotsiaalselt võitlust oma rahva huvide vanad kutseühingud tunnustavad koostööd ka teiste rahvaste palgateenijatega, aidates sellega kaasa rahvaste rahulikule koostöötamisele.

Ei saa aga vanad kutseühingud tunnustada pimedat marurahvuslikku sallimatust, kelkimist rahvuslikkusega, rahvusliku mõtlemise tarvitamist sildiks ja katteks asjadele, millelde tõeliku rahvuslikkusega midagi tegemist ei ole. Selle „rahvuslikkuse“ taga ei peitu muud midagi kui kõige jämedam omakasu püüdmine. Selle „rahvuslikkuse“ prohvetite eesmärgiks on ebateadlikkude masside oma noota tõmmamine ja siis armutu koorimine. Selles olgu teadlik iga raudteelane ja ärgu lasku ennast viia eksiteele igasuguste „rahvuslikult mõtlejate“ juhusteotsijate poolt.

Raudteelane.

Ülevaade raudteelaste Keskühingu tegevusest.

I. 9. veebruaril s. a. pöördus Keskühing Raudteevalitsuse Direktori kaudu Teedeministri poole palvega teha korraldus teenijate õiguste jalule seadmiseks priisõidupiletite saamise alal. Teatavasti kaotas osa teenijaid priiveo määruste muutmisega (R. T. nr. 100 — 1933. a.) II. kl. priisõidupiletite saamise õiguse. Määruste muudatus astus jõusse 18. detsembril 1933. a. Paljudel kõnealolevaist teenijast jäid väljavõtmata priisõidupiletid, millede saamiseks neil oli õigus enne 18. det. 1933. a. ja mis veel praegugi ei ole kustunud. Nüüd aga antakse teenijatele ka need piletid välja priisõidu kasutamiseks ainult 3. klassis. Keskühingu arvates aga peaks need piletid antama priisõidu kasutamiseks II. klassis, millisele seisukohale olevat asunud ka Teedeministeerium.

2. Vastavalt juhatus otsusele korraldas Keskühing üldkoosolekud Tallinnas 7. ja Tartus 11. veebruaril s. a. Koosolekuist osavõtt oli väga rohkearvuline, eriti Tallinnas, kus kõik ei mahtunud ruumigi. Juhatus liikmed Rukki ja Rutnik andsid põhjaliku informatsiooni raudteede komertsialiseerimise kavatsuste kohta. Lõpuks võeti vastu resolutsioon, milles rõhutatatakse, et raudteede valitsemise ja ekspuaterimise praeguses korras on lubamatud sarnased laiaulatuslikud muudatused, millede vajadus ja kasulikkus riigi ja rahva majanduslike huvide seisukohalt ei ole tõestatud vastavate andmete ja kalkulatsioonidega. Samuti on lubamatu raudteeteenijate asetamine halvemas seisukorda kui on teised riigiteenijad. Kõige kategoorilisemalt protesteeritakse kavatsuste vastu ühes muudatustega seada sisse raudteel preemiate maksmise süsteem. Kogemused on näidanud, et preemiate jaotamine sünnib ebaõiglaselt, kutsub esile rahulolematust teenijate seas ja lõputulemuses viib kindla tööta su vähendamisele.

Kas on kirjakorrespondentsi õige saabumisaja kontrollimine ratsionaalsem lembeldamisest sihtasutuses?

Postivalitsus on töö lihtsustamise mõttes sissetulnud kirjakorresp. tembeldamise ära kaotanud, asetades tembeldamise üksikhaavalise kirjakorresp. kontrollimisega, mis peab selgitama, kas saadetised on õigel ajal kohale jõudnud. Uus moodus tahab mehaanilisest masinaga tembeldamisest olla 1) ratsionaalsem ja 2) intensiivsemalt jälgida valesti sihitajaid asutusi ja ametnikke. Sellepärast vaatleme seda uut korda nendest kahest seisukohast.

Esimesel juhul võime küsida — kas kirjakorresp. üksikhaavaline läbivaatamine nõuab vähem töötaja pinget ja ajakulu kui mehaaniline tembeldamine, ja kas kirjakandjad väljuvad väljakandele varem.

Sissetulnud korresp. tembeldamine masinaga Tallinnas ja Tartus normaalselt nõuab ühe inimese 1—2 tunnilist tööaega, maakonna linnades käsitsi mitte üle ½ tunni, maasutustes 5—10 minutit ajakulu. Katse keskmiste võimetega kirjakandjaga näitab, et üksikhaavaline kirjade läbivaatamine nõuab tembeldamisest umbes neli korda rohkem aega, s. t. kui Tallinnas tembeldamiseks masinaga üks isik kulutab umbes 2 tundi, siis läbivaatamiseks oleks ajakulu umbes 8 tundi. Et aga silmapaistvat viivitust väljakandmisele minemul ei teki, tuleb sellest, et läbivaatamine saab ära jaotatud mitmekümne isiku vahel — iga raiooni kirjakandja ja nimekastidesse sortija vaatab läbi oma korrespondentsi. Nii ei või juttugi olla kirjakandjate varemast väljumisest, on nendele ju lisa töö juure tulnud, mis teatud ajakulu nõuab.

Templi jälgendite järelevaatamine ja kontrollimine, pealegi kas nad umbes 1/5 osas ebaselgelt on, nõuab rohkem pinget, väsitab rohkem kui mehaaniline masindamine. See asjaolu on iseenesest selge. Kui ütleme, et see töö on võrdlemisi väike ja keegi selle tõttu veel ära ei väsi, siis on see ju tõsi, kuid ratsionaliseerimise mõttes mitte. Ei saa ju lähtuda selle mehe seisukohast, kes oma setukale kivikoorma peale ladus ja siis iseenesele seletas, et kui hobi suudab terve suure koorma ära vedada, miks ta siis veel ühte kivi ei jõuaks vedada jne., kuni hobi koormat enam liigutadagi ei jõudnud.

Ringkiri käseb saadetiste hilinemise puhul õiendusteated lähteasutustele saata. Õiendusteated valesihitamise puhul on mõtet ainult siis, kui sellega suudetakse tabada valesti sihitajat ametnikku, teda sundides seega edaspidi hoolsamini ja ettevaatlikumalt töötama. Ainult lähtekoha templi ära kirja abil aga ei saa valesti sihitajat kindlaks teha. See on võimalik küll väikeses asutuses, kus üks isik korresp. ära saab, suuremates, kus mitmed isikud sihitamisel töötavad, on see võimatu. Näiteks Tallinn saabab Rakvere kirja eksikombel Võrru, Võru aga ei löö oma templit kirjale peale ja saadab ta järgmise postiga sihtkohta Rakveresse. Rakvere kirjakandja leiab küll üles hilinenud kirja, kuid Tallinna tempel ei määra sugugi ära kuhu kiri oli valesti sihitatud ja kes Tallinna ametnikkudest oli valesihitaja. Sarnastel juhtudel õiendusteade kui ametniku kasvatusvahend minetab oma tähtsuse, ta on lihtsalt üleliigne ja mõttetu kirjavahetus. Kõige otstarbekohasem on õiendusteate valmista-

mine valesihituste puhul ikkagi selles asutuses, kes vahetult selle saadetise lähteasutusele sai, sealt on kõige parem valesihitajat kindlaks teha. Ei ole põhjust arvata, et kolmas instants, s. o. sihtasutuse kirjakandjad, kellele praegusel juhul on antud kontroll ametnikkude üle sellel alal, seda täpsamini ja hoolsamini täidavad.

Omapärasesena paistab siin kirjakandjate poolt saadetise hilinemise kindlaks tegemine. Ei ole sugugi nii lihtne kiirelt selgusele jõuda näiteks Võru või Petseris, kas mõni Saaremaa agentuuri kiri on õigel ajal pärale saabunud või hilinenud. Meie kirjakandjad, kes ju sihitamisest osa ei võta, ei tunne ega ole neil täielikku ettekujutust posti käigust üleriiklises ulatuses, asutuste nimed on võõrad, peab enne ära õppima, kus riigi otsas see või teine asutus asetseb. Ja kui panna teatud töö sarnaste isikute peale, kes selleks ettevalmistamata ja kohased pole, siis loomulikult sellest midagi välja ei tule ja käsk jääb ainult paberile. Küll on aga ametnikkude eksimused veeretatud kirjakandjate peale — süüdi on ju alati roopapööraja.

Kuna posti lahtitegemine igas asutuses viiakse võimalikult kiiresti läbi, siis on kirjade ala juhatajal ka küllalt muud tegemist, kui et nimestikkude ja kaardi varal järele uurida ja selgitada, kas mõni kiri või kaart pole hilinenud.

Ka on arusaamata, mispärast kirjakandja, saades kätte oma raiooni kirjad ja kaardid, peab nad enne tänavate ja majade järele ära sortima ja siis alles hakama templeid uurima. Mitmeti otstarbekohasem oleks, kui ta seda otsekohe korresp. kättesaamisel teeks.

Üldiselt näib, et vastutus väljakantava kirja eest langetatakse vähem arenenud kirjakandjate õlgadele, sest see, kes kontrollib viimasena, on ka tõeline kontrollija ja vastutaja. Kirjakandja peab lõplikult järele vaatama kas kirjal ei ole avamistunnuseid, pole määratud ja nüüd veel — kas ta on ka õigel ajal saabunud kohale. Lihtkiri on kirjakandja käes muutunud mingisuguseks väärtusemeks, mida ta mitu korda peab detailselt järele uurima, enne kui julgeb sellega väljakandele minna.

Kas uus kord eeskirja kohaselt igal pool täpsat rakendamist leiab, ei tea ütelda. Kuuldavasti saadavat sellest üle nii, et kuna läbivaatamine on tembeldamise aseaine, siis kahtlastele kirjadele lüüakse lihtsalt saabumise kuupäeva tempel peale. Nähtavasti on see ka kõige õigem väljapääs keerulisest ja aeganõudvast eeskirja täitmisest.

Kokkuvõttes: tembeldamise asendamine üksikhaavalise läbivaatamisega töö lihtsustamise ja samuti otstarbekohasuse seisukohalt tuleb lugeda ebaõnnestunuks. Ta tuleks ära jätta või asendada mingi teise otstarbekohasema moodusega, sest valesihituste ärahoidmise ja süüdlaste jälitamise mõttes uus kord ei suuda anda paremusi. S.

Kas tõesti teisiti ei saa!

Puudutame jälle kord küsimust, mida varemgi käsitama olemine pidanud, kuigi see meile mingit rõõmu ei tee. Peame nimelt jälle konstateerima seda kurba tõsiasja, et üksikud riigiteenijate liigid võitluses oma huvide eest ei oska talitada tarviliku ettenägelikkuse ja taktiga, samuti ei suuda ka jääda küllalt objektiivseks. Katsutakse nimelt ikka veel põhjendada oma palkade kõrgendamise vajadust näidetega, et mõned muud riigiomavalitsuseteenijate liigid märksa rohkem saavat. Tohiks ju vist kord selge olla, et see asjaolu, et kuski mujal rohkem palka saadakse, iseendast ometi pole mingi palgakõrgenduse nõudmise põhjendus? Palgakõrguse määravad ju ometi hoopis muud tegurid, kui see, palju mujal maksetakse. Niisugusel näpuga teise kõrgemale palgale näitamisel võivad aga küll hoopis vastupidised tagajärjed olla, nimelt nende palkade kärpimine, kelle omad kõrgemateks on tembelatud. Muidugi lisandub siis sellele veel viimaste pahameel kärpimises süüdlaste vastu ja seega ühise väerinde killustamine ja lõhkumine. See kõik peaks olema päevaselge, kuid ometigi pole seda!

Hiljuti võisime „Päevalehes“ leida jälle teissugust ebaobjektiivsust (v. nr. 51 s. a.). Seal püütakse kaitsta kohtupriistavateid neile tehtavate etteheidete vastu, et nad ülemäära palju ja tihti seadusevastastel teenivad. Siin ei saa me jälle nõus olla selle viisiga, kuidas seda tehakse. Kirjutises püütakse nimelt tõendada, et keskmine kohtupriistavi sissetulek kuus 1933. a. oli 125 kr. ning lisatakse siis sellele juure: „Kui arvesse võtta, et iga keskmine ametnik ministeeriumis, kes päevas kuus tundi tööd teeb, ... saab

mitte vähema palga kui 125 kr.“ (meie kursiv). Rääkimata juba sellise näite lubamatusest eelpooltoodud kaalutusil, puudub sellel igasugune objektiivne alus. Kus on need ministeeriumid, kus iga keskmine ametnik 125 kr. kuus palka saab? Meie teades on meil keskmiste ametnikkude palgad sellest märksa vähemad! Aga vähe sellest, me tahaksime hea meelega teada, kus ministeeriumis maksab 6-tunniline tööpäev, pealegi keskmistele ametnikkudele! Eestis vähemalt seni maksab Vabariigi Valitsuse korraldus, mille järgi riigiteenijate minimaalne tööpäev seitse tundi ja ainult laupäeviti on kuuetunniline. Sealsamas maksab aga ka teine valitsuse otsus, et ametnikud on kohustatud tarbekorral ka ilma erilise tasuta üle määratud tööaja töötama, kui teisiti võimalik pole asutuse ülesandeid täita. Ja oleks tähendatud kirjutise autor vähegi objektiivne tahtnud olla, siis oleks ta pidanud tõeks võtma, et väga suur osa just keskmisi ametnikke aastad ringi kaugelt üle seitsme tunni päevas on sunnitud töötama. Kuna seda pole tehtud, saab harilik ajalehelugeja muidugi mulje, et ametnikud ministeeriumides aina logelevad ja saavad suurt palka. Et see kodanike arvamist kohtupriistavite olukorralt aga muudaks, seda on raske uskuda.

Nagu juba tähendatud, ei taha me eelolevate ridadega sugugi tõendada, nagu poleks kohtupriistavite väited nende töökoormast ja tasu suuruses põhjendatud. Oleme vaid veel kord kutsunud näidata, et eelpoolkirjeldatud võitlusviisid meid sihile ei vii, vaid ainult raskendavad meie kutsehuvide kaitsmise võimalusi. Oleks tõesti juba aeg sellest aru saada!

Postiametkonna tehnilise ühingu asemikekogu koosolek.

Posti-telegr.-telefoni ametkonna tehnilise ala teenijate asemikekogu istus koos 18. ja 19. veebr. Ühisklubi ruumes.

Peakoosoleku avas ühingu esimees A. Mihels, kes avakõnes avaldas lootust, et kongressi töö teostuks viljakuse ja sisulise väärtuse tähe all.

Tervitusi ütlesid Teedeministri ja Postivalitsuse nimel direktor G. Jallajas, Riigi- ja omaval.-teen. Keskkliidu ja Raudteelaste Keskühingu poolt — V. Rutnik, Metsateenijate nimel — J. Pipar.

Juhatajaks valiti Jutt ja Palviste. Kinnitati tegevus- ja kassaaruanded. Kahepäevalise intensiivse töö tulemusena peakoosolek võttis vastu järgmised tähtsamad otsused:

Töönormid. Asemikekogu teeb juhatusel ülesandeks selgitada osakondade kaudu, kuivõrt uued normid on vastavad iga võrgu tegelikule koosseisule ja ette tulevate puuduste puhul astuda samme nende kõrvaldamiseks. Koosseisu normide kindlaksmääramine tööühikute alusel tundub ebaõiglane ja juhuslik. Tuleks luua ühtlased alused koosseisu normidele, mis oleks kehtvad ning kindlad ja mis ei asetaks riigiteenijaid juhuslisse päevatöölise alusele.

Tasud. Postiametkonna tehnilise ala teenijate palgad on, võrreldes teiste samaväärsete kohtadega riigiteenistuses, tuntavalt madalad. Peakoosolek on arvanud, et see asjaolu on Postivalitsusel teada ning loodab selle ebaõigluse peatsele kaotamisele. Ametjärke tuleks ülespoole juure luua. Päevarahade alal V liigi alla viimine on mitteõiglane samm ja tekitab arusaamatusi.

Varustuse saamist tuleb laiendada kõikidele tehnilise ala teenijatele. Varustus tuleks anda välja mitte natuuras, vaid rahas, mida lubab ka riidevarustuse määruse § 8. Et mehaanikud täidavad montööride kohustusi, siis tuleks neile palitu kandetähtaega lühendada. Perekonna abiraha tuleks maksta ühtlaselt üle riigi.

Posti-t.-t.-raadio seaduse § 35 alusel peaks kõigile tehnilistele jõududele maksta telefonid antama kasutada, samuti tasuta raadiokuulamise. Haigemaja ravi tuleks teenijaile võimaldada täies ulatuses riigi kulus, sest seda tarvitatakse äärmise vajaduse korral.

1933. a. suvel teostatud rahavääringu ümberhindamise tagajärjel on elukallidus tuntavalt tõusnud, misparast tuleks riigiteenijate palgad viia 1929. aasta tasemele.

Vaimse ala töötajail peaks olema võrdne tööaeg.

Tuleks nõutada vastavaid summe erikapitali fondist kursuste, loengute korraldamiseks ja vastava kirjanduse muretsemiseks.

Tehnilise ala teenijate suvepuhkuse keeld tuleks kaotada.

Asemikekogu leiab, et Maanteede seadus tuleks muuta selles mõttes, et võimalik oleks poste püstitada ja kindlustusi teha ka väljaspool 0,5 mtr. riba.

Postivalitsust paluda kaaluda poolametliku ajakirja väljaandmist.

Ühingu juhatusel tuleb korraldada ankeet postkontorite koosseisus olevate teenijate soovide ja hädade teadasaamiseks.

Montööridele tuleks anda elamisõigus, neid üleviies vabapalgaliste alt ametnike liiki. Võimaldada neile võrkude juures kutseeksami sooritamist.

Võeti vastu eelarve eelolevale aastale, määrati kindlaks liikmemaks.

Asemikekogu valis ühingu keskjuhatusel esimeheks A. Mihelsi, liikmeiks — Jutt, Koch, Millistfer, Pärn, Palviste, Birkan. Esindajaks Keskkliitu — Mihels.

*

Uue juhatusel esimesel koosolekul 19. veebr. Ühisklubis jaotasi juhatusel liikmed ametid omavahel järgmiselt: abiesimehed — Koch, Palviste; sekretär — Jutt, abid — Pärn, Birkan; laekur — Millistfer. Ühingu asjaajaja kohuseid täidab esimees Mihels.

Tallinna Sadama jaama „uue suuna“ mehed.

Üks poliitiline ajaleht kirjutas, et praegu olevat igal maal poliitilisi „juhte“ ja diktaatorikandidaate jalaga segada. Meil see asi poliitilisel alal küll veel just niikaugelt ei ole arenenud. Ka kutseühikute alal kuni viimase ajani ei olnud neist midagi kuulda. Nüüd on siis ometigi ükskord leidunud „vägevad“ mehed, „rahvus-

likud juhid“, kes kogu kutseühikute liikumisele — vähemalt raudteel — tahavad anda „uue suuna“. Nende meestega on meid õnnistanud Tallinna Sadama jaam. Siin pole enam tegemist mõne kutsealalise ühingu loomisega, vaid kõikide raudteelaste sektiioonide liiduga. Kui juba, siis juba! Sadama jaam tahab

ometigi näidata, et tema territooriumil ei sünni mitte ainult meelega võtmise lood, vaid ka midagi muud, kuigi üks neisse lugedesse segatuist on imelikul kombel ka üks uue liidu asutajaist. Vaatame siiski lähemalt, kes need uued mehed siis on ja mida nad taotlevad.

Seal on roopaseadja Kitt — jaamateenijate kutseühingule ja raudteelaste Keskühingule vägagi tuntud „tegelane“. Alles aasta-poolteist tagasi Kitt pooldas nii üht kui teist. Siis aga juhtus, et Kitt ühel Keskühingu poolt korraldatud suurel koosolekul jooibud olekus niivõrt ebasüüdsalt esines, et Keskühing oli sunnitud paluma jaamateenijate kutseühingut saatma Keskühingusse Kitti asemele üks väärkam esindaja. Nii süüdis. Kuid selle tagajärjel ka jahenes Kitt suhtumine Keskühingusse.

Niikui ajalehist võis lugeda tahab uus liit anda kutseühikute liikumisele „rahvusliku suuna“. Kitt kui üks uue liidu asutajaist, on siis ka muudugi „uue suuna“ edustaja. Saulusest on nüüd saanud Paulus, sest jaamateenijate kutseühingus Kitt edustas just pahempoolsemat radikaalset tiiba. Vanematel tegelelastel sai villand Kitti intriigidest ja saadikute kogu jättis Kitti juhatusel välja. Kuni viimase ajani Kitt esines jaamateenijate ühingu usaldusmehena Tallinna Sadama jaamas, saades veel möödunud aastal ühingult toetuseks 35 krooni, kuid liikmemaks on tal veel praegu maksmata.

Ja hra Viikmann, vaevalt oli ta astunud jaamateenijate kutseühingule liikmeks, kui kohe esines nõudmisega, laenata temale ühingu kassast 50 krooni. Saadikutekogu otsuse kohaselt ühing ei või rohkem laenu anda kui ainult 30 krooni. Pealegi teatas kohapealne ühingu usaldusmehes — Kitt — et ei ole soovitatav Viikmannile laenu anda. Nii jäigi laenu andmata. Viikmann kordas oma nõudmist veel mitu korda ja kui see ei aidanud, siis teatas, et astub ühingust välja.

Hra Joab aga — Tallinna Sadama jaama ülem abi — on segatud kahtlustusse meelega võtmises ja selle tagajärjel rahukogu poolt karistatud tagandamisega teenistusest.

Need härrad on siis nüüd seadnud omale ülesandeks koguda enda ümber kõiki „rahvuslikult mõtlejaid“ raudteelasi, heas lootuses, et viimased neid ometigi tunnustavad tõelikeks raudteelaste huvide kaitsjateks. Vaevalt aga lasevad raudteelased ennast hanedeks püüda. Kindlasti piiridub uue liidu loomine ainult kõmuga ja „juhtidel“ tuleb heldete laenude ja toetuste saamise lootused maha matta.

Jaamateenija.

Kilde „traadipoiste pealikute“ kongressilt.

Väljaspool päevakorda tõi kongressile helgeid tervitusi rõõmsalt ja soojalt-paitavalt naeratav päike.

Saadikute kohtadel istus noorema generatsiooni esindajatena tervelt 4 inimest. Valge linaga kaetud laua ääres keskmise põlve esindajana aga ainult 1 inimest, kes vaatamata noorte ülekaalule, kõik küsimused selgitas stoilise rahu ja asjalikkusega.

Ühingu põline laekur Millistfer, kelle nõrkuseks koosolekutele alati ilmuda piinliku täpsusega, saabus kongressile veidikese hilinemisega. Süüdi oli asjaolu, et Ühisklubi eessaalid pidasid meierid bridži turniiri ja seda jälgides oli Millistfer ennast hetkeks unustanud.

Montööride seisust esindas ainsana Mihkel Paal, kes oli Pärnu osakonna peakoosolekul oratorikunsti esimaadleja Adleri knock-outi löönud.

Nõmme saadik Rips esines kolme tähtsa kõnega. Esimeses ta asetaski abidirektor Etruki veidi piinlikku seisukorda, küsides temalt, et miks siis ei kasva põhjanabal oder. Teises oma kõrgelt pateetilises kõnes tuletas Rips meelde Aleksander Suurt ja tema raudkiivrit, tekitades lõbusat tuju saadikute kohtadel. Kolmandas ja lõppkõnes nõudis ta kahte ümberilmareisi priipiletit.

Inspektor Pullile langes tänamatu ülesanne. Tema pidi selgeks tegema alused, millistel tehnilise jaoskonna juhataja

saab vähem tasu, kui lihtjaoskonna juhataja.

Väikene kuid tragi Pärn analüüsis varustuse küsimuse arutamisel rätsepakunsti saladusi, sellega tõmmates endale postivalitsuse „majandusministri“ Tomsoni tähelepanu. Omavahel hiljem küsis Tomson minult: „Kuule, mis riidest on valmistatud Pärna ülikond? Minule näib, et asi lõhnab kombineeringuga.“

Ilusaimaks meheks, nii öelda kongressi Adoniseks, oli juhataja Jaan Jutt; representaablimaks — V. Koch; temperamentikamaks — Riiks Jaanus; tugevaimaks — Järvamaa „pühvel“ Vain; kõige rahulikumaks aga — Kirill Palviste.

Ženja Pettai ilmus esmaspäeval välja surmkahvatu näoga. Põhjus: sügavsinised silmaked ja uneta öö pealinnas.

Ronni.

Norra rongi- ja veduriteenijate palgaolud ja töötingimused

Norra rongi- ja veduriteenijate kuupalgad on järgmised (Rootsi kroonides, sulgudes Eesti kroonid):

	Alammäär	Ülemäär
Rongijuht	254 (230)	348 (315)
Konduktor	225 (205)	298 (270)
Vedurijuht (auruvedureil)	279 (252)	394 (355)
Vedurijuht (elektrivedureil)	279 (252)	394 (355)
Mootorvagnijuhid ei moodusta erilist kategooriat		
Kütjad	225 (205)	298 (270)

Peale kindla kuupalga saavad kõik rongi- ja veduriteenijad tunnitasu 0,20 (0,18) kuni 0,33 (0,30) krooni. Seda maksetakse järgmiselt:

Väljaspool oma alalist teenistuskotta — päeval 0,20 (0,18), öösel 0,24 (0,22) kr. Sõidus — päeval 0,24 (0,22), öösel 0,33 (0,30) kr. 1. juulist 1933 vähendati palku: kuni 167 (150) kr. 2% ja üle selle kuni 5%. See vähendus on maksev kuni 1. juulini 1935.

Perekonnainimestele maksetakse veel erilist elukoha lisa. Seda saab aga väike osa teenijaist.

Saades 60 a. vanaks on õigus saada pensioni 30 aastat kestnud teenistuse järele 66% viimasest palgast ja niisama palju s. o. 66% tunnitasudest. Teenijad maksavad pensionikassasse 6% palgast. Vanuse ülemäär rongi- ja veduriteenistuses on 65 aastat.

Tööaeg on normeeritud 8 tunnilise tööpäeva põhimõttel ja sellest peetakse kinni. Puhkeaeg kahe üksteisele järgneva teenis-

tusesolemise vahel ei või olla vähem kui 6 tundi. Iga nädalas antakse üks puhkepäev.

Puhkust antakse kõigile teenijaile 3 nädalat, milledest 2 nädalat peab olema katkestamata puhkust.

Varustust antakse: kuub ja püksid kandeajaga 1½ aastat, suvimüts 1½ a., talimüts 4 a. ja palitu 4 a. Peale selle veel iga kolme aasta tagant ühed lisa suvepüksid ja suvekuub.

Varustuse eest maksavad rongi- ja veduriteenijad iga aasta 70 (63) ja teised teenijad 60 (54) krooni.

Rongimeeskond reisirongides koosneb rongijuhist, konduktorist, vedurijuhst ja kütjast. Kaubarongides — rongijuhst, kahest konduktorist, vedurijuhst ja kütjast.

Elektrivedureil on ainult vedurijuht.

Väljaspool jaamu on rongijuht rongis täielik käsutaja. Tema kohus on selle järele valvata, et peetaks kinni kõigist liikumise julgeoleku eeskirjadest. Vedurijuht on vastutav korraliku sõidu eest. Tema jälgib signaale ja tee seisukorda. Kõik rongi- ja veduriteenijad peavad erilist märkmete raamatut, kuhu nad kõik, mis teenistuses on juhtunud ja tähele pandud, sisse kannavad. Ärasõidu jaamas, samuti jaamades kus meeskondi vahetatakse, peavad rongijuht ja vedurijuht ühtteist vastastikku informeerima saadud eri korralduste, rongi koosseisu, pidurite seisukorra jne. kohta. Kuigi vedurijuhi kohus on jälgida signaale, peavad seda ka teised rongi- ja veduriteenijad tegema niivõrt, kui võrd nende teenistuse kohuste täitmine seda võimaldab.

Rongijuhi kohuseid võivad ka konduktorid täita. Sel puhul saavad nad vastavalt lisatasu, kui kohuste täitmine kestab vähemalt kaks kuud aastas.

Postiteenijate tarvitajateühisus Čehhoslovakkias.

Postiteenijate ühistegevus Čehhoslovakkias sai oma alguse ilmasõja ajal, kui viletsus ajas otsima abinõusid, kuidas kuidagi ennast elatada. Siis 1917. a. asutasid postiteenijad oma tarvitajateühisuse, millest on nüüd välja kasvanud üks suuremaid omasarnaseid ettevõtteid Kesk-Euroopas. See koondab eneses üle 14.000 postiteenija ja üle 100 mitmesuguse riigija avalikasutuste teenijate organisatsiooni, üle 150.000 liikmega. Praegu on ühingul oma suured elu- ja kutsühingu majad, suur 7-kordne hoone Prahas, milles asub tähendatud ühingu juhatus, ladud, keskkauplused ja transportkeskused. Üldse on ühingul Prahas 27 koloniaal-, 3 lihasaaduste-, 4 piimakauplust, 2 söögimaja, 6 einelauda, 5 söeladu, riidekauplusi, kantseleitarvete, kella ja kullasepa toodete, jalanõude ja mööblikauplus, meeste ja naiste salongid jne. Peale Praha on ühingul ka postiteenijate söögimaja Karlovy Vary's (Karlsbad) ja tekstiilsaaduste kauplus Bratislavas. Ühingu alaliste teenijate arv on praegu 400.

1932. a. andis ühingu tegevus ligi 80.000.000 kroonilise (Čehhi) ülejäägi. See on suur summa, kui arvestada veel seda, et see oli suurel kriisi aastal.

„Interligilo“ — erl.

Iga kutseteadlik riigiteenija loeb ja levitab oma kutseajakirja

„SIDE't“

„SIDE“

on organiseeritud riigiteenijaskonna häälekandja.

„SIDE“

ilmub 1934 a. endiselt 1—2 korda kuus.

„SIDE“

tellimise hinda on, tiraaži tunduva suurenemise tõttu, alandatud 50% võrra.

„SIDE“

maksab 1934 a.: aastas 1 kroon, poolaastas 50 senti, üksiknumber 10 senti.

„SIDE“

tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid, postiagentuurid, riigiteenijaskonna kutseorganisatsioonide juhatused.

„SIDE“

toimetuse ja talituse asub Tallinnas, Kopli tän. 7-a, telef. Balti 357.